

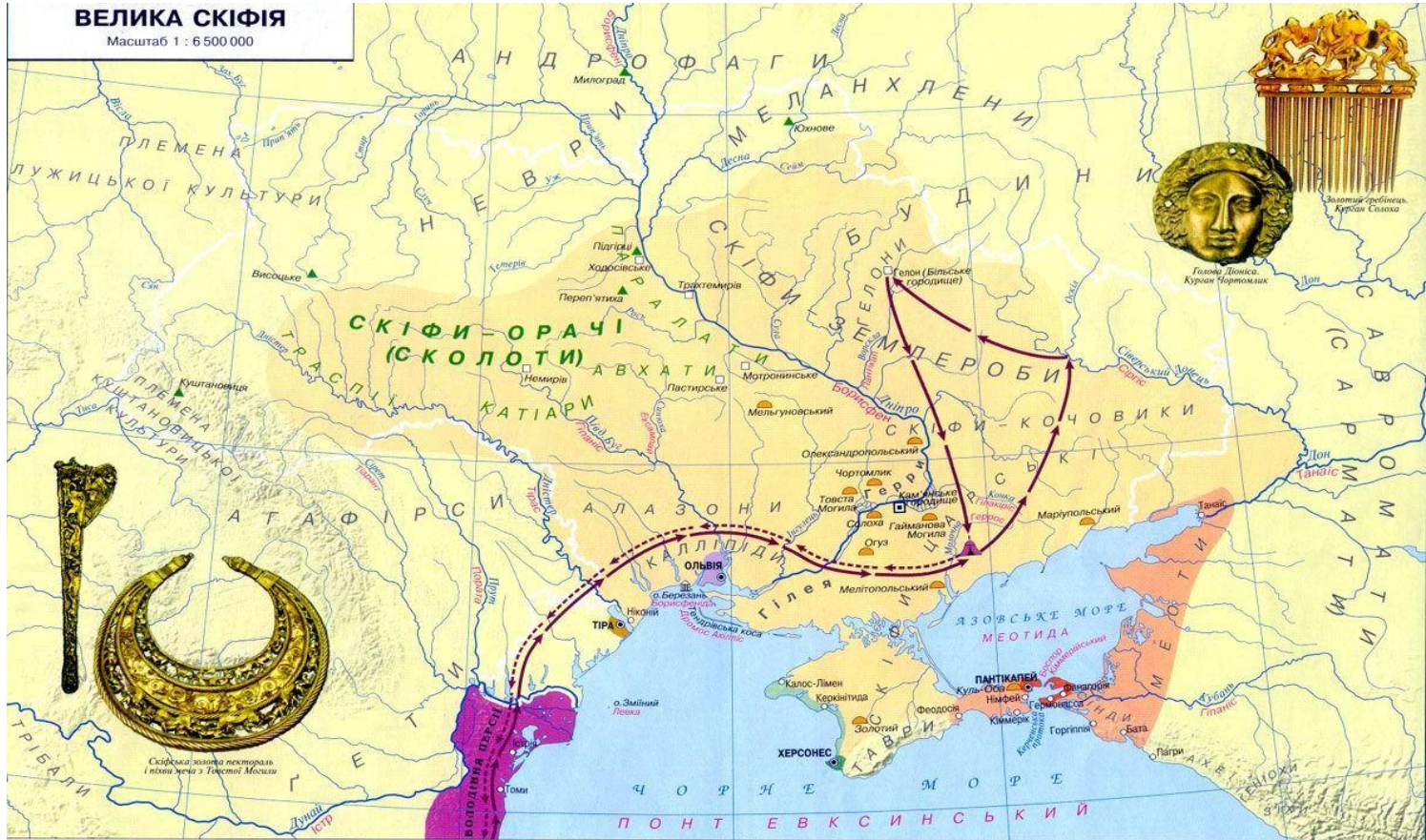
Етногенез східних слов'ян. Суспільство держави Київська Русь.

1. Історичні та етнонаціональні корені походження східних слов'ян. Передумови формування української народності в межах держави Київська Русь.

2. Процес утворення держави Київська Русь. Норманська теорія та її критики.

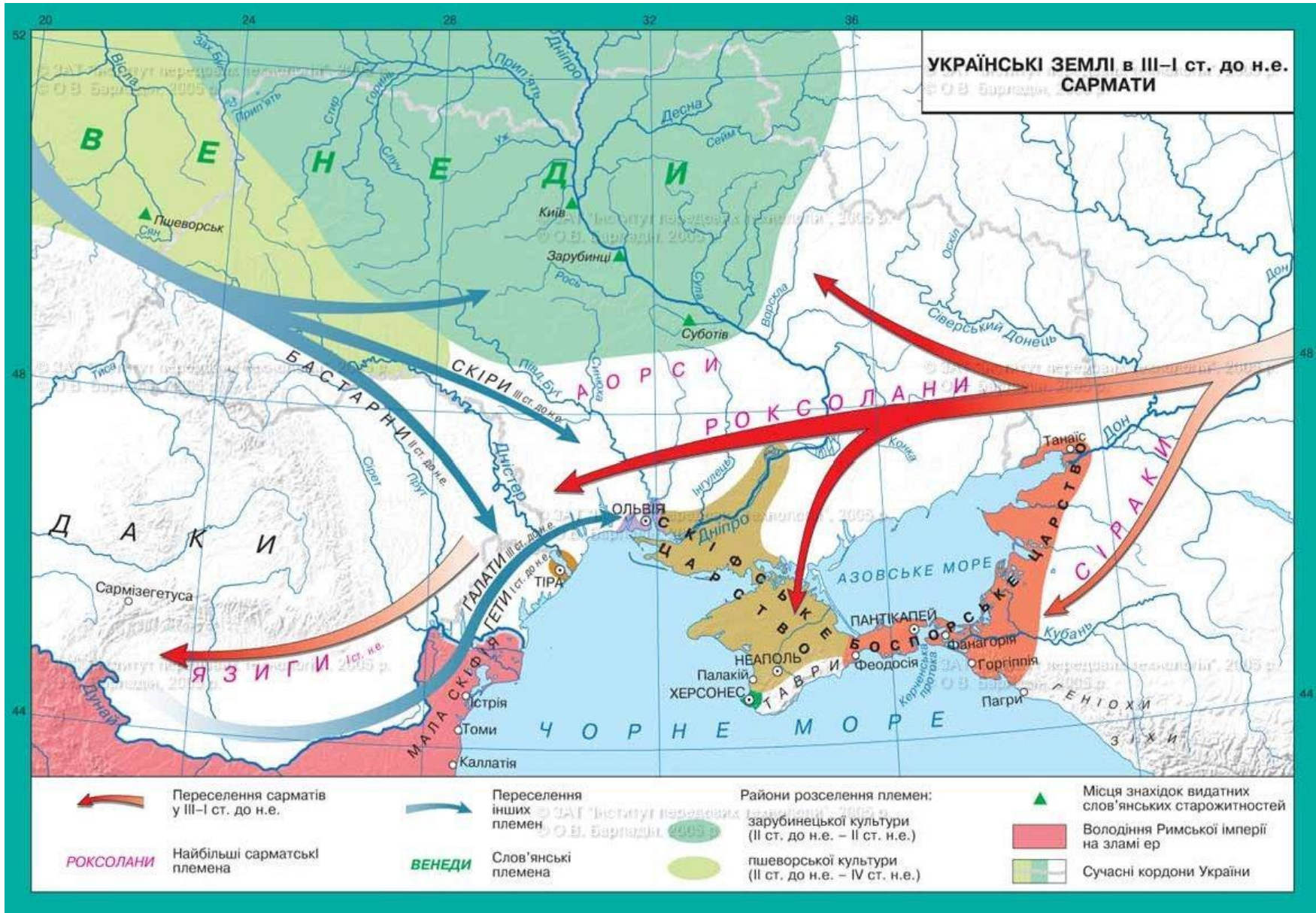
ВЕЛИКА СКИФІЯ

Масштаб 1 : 6 500 000

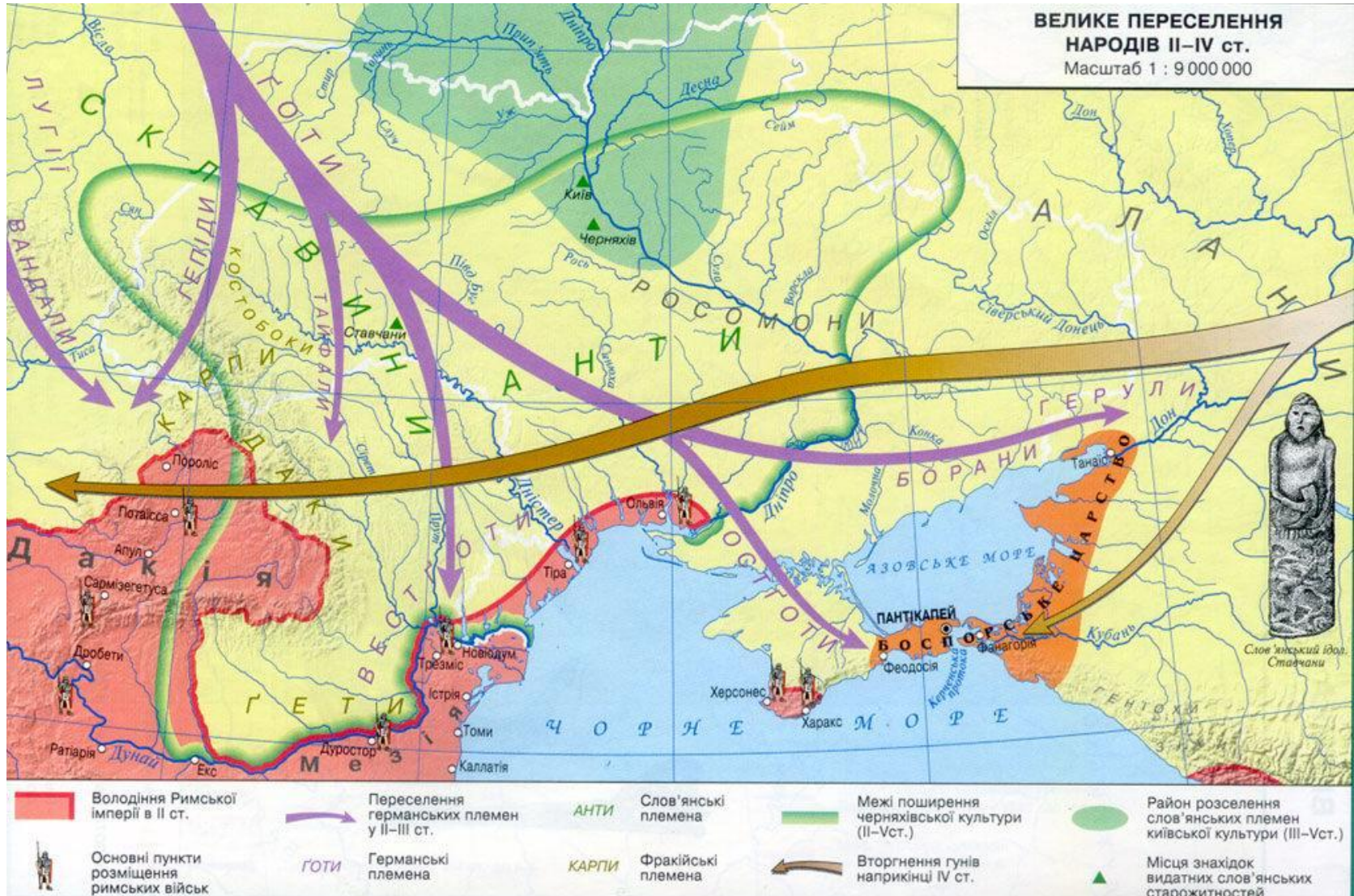

- Велика Скифія у VII-IV ст. до н.е.
  - Столиця скіфських царів
  - Похід перського царя Дарія проти скіфів у 513 р. до н.е.; відступ персів
  - Боспорська держава на початку V ст. до н.е.
  - Територіальні придбання Херсонеса в IV ст. до н.е.
  - Землі, приєднані до Боспору в V-III ст. до н.е.
  - Володіння Ольвій
  - Володіння Тіри
  - Володіння Херсонеса в V ст. до н.е.
  - Територіальні придбання Херсонеса в IV ст. до н.е.
  - Володіння Тіри
  - Володіння Херсонеса в V ст. до н.е.
- СКОЛОТИ** Праслов'янські племена
- Найважливіші городища лісостепових племен
  - Скіфські кургани
  - Місця знахідок інших видатних старожитностей
  - Табір Дарія
  - Перше грецьке поселення в Північному Причорномор'ї (VII ст. до н.е.)
- Варофан Давидович

Сармати III ст. до н.е. – III ст. н.е.

Велике переселення народів II – IV ст.:

Причини великого переселення народів:

- Зміни клімату (потепління), збільшення врожайності;
- Збільшення кількості населення;
- Успіхи в розвитку с/г;
- Боротьба за владу;
- Утворення воєнної знаті;

Племена з яких формується Київська Русь:

- Поляни – Київ;
- Древляни – Іскоростень;
- Сіверяни – Чернігів, Новгород-Сіверський;
- Тиверці – Білгород над Дністром;
- Уличі – Олешша на Дніпрі;
- Волиняни (дуліби, бужани) – Волинь, Теремовля, Бужеськ;
- Білі хорвати – Ужгород.

Передумови утворення держави у слов'ян

1. Економічні:

- Розвиток продуктивних сил;
- Зростання продуктивності праці;
- Розвиток ремесел;
- Відокремлення спеціалізованих ремісничих центрів – міст;
- Пожвавлення торгівлі

2. Соціально-політичні:

- Консолідація племен через зовнішню загрозу;
- Перехід від первісної доби до державності;
- Приватна власність на землю;
- Формування класу великих землевласників;
- Відокремлення правлячої верхівки;
- Занепадає роль віча;
- Князівська дружина стає політичною силою.

Етапи розвитку Київської Русі

- 1. Кінець IX – кінець X ст. – консолідація та збирання руських земель;**
- 2. Кінець X – середина XI ст. – розквіт та піднесення;**
- 3. Друга половина XI – середина XIII ст. – занепад і феодальна роздробленість Київської Русі.**

Князі I періоду:

- Аскольд (? – 882);
- Олег (882 – 912);
- Ігор (912 – 945);
- Ольга (945 – 964);
- Святослав (964 – 972).

КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА за ПЕРШИХ КНЯЗІВ

- ▬▬▬ Руська земля – державне утворення Аскольда до 882 р.
- ▬▬▬▬▬ Державне утворення Рюрика (870–879 рр.) і Олега (879–882 рр.)
- ▬▬▬▬▬ Шлях "із варягів у греки"
- ▬▬▬▬▬ Кордони держав у другій половині IX ст.
- ➔ Похід Олега на Київ у 882 р.
- ▬▬▬▬▬ Київська держава наприкінці князювання Олега (912 р.)
- ▬▬▬▬▬ Землі, придані до Київської держави за князювання Ігора (912–945 рр.)
- ▬▬▬▬▬ Кордони Київської держави у 945 р.
- - - - - Традиційний шлях полювддя
- ➔ Походи руських дружин проти візантійців і на Каспій
- ➔ Переселення кочових народів: угрів (мадєрів) у IX ст.
- ➔ печенігів наприкінці IX ст.
- ▬▬▬▬▬ Східнослов'янські союзи племен
- ▬▬▬▬▬ ПОЛЯНИ
- ▬▬▬▬▬ В'ЯТИЧІ

Військо Олега підступає до Царгорода

КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА за КНЯЗЮВАННЯ ОЛЬГИ та СВЯТОСЛАВА

- Київська держава на початку князювання Ольги
- Володіння родини Рюриківичів на 972 р.
- Похід Ольги проти деревлян і зруйнування їхньої столиці у 946 р.
- Кордони Київської держави у 972 р.
- Походи Святослава
- Племена, які сплачували данину Святославу
- МІСЦЕ ЗАГИБЕЛІ СВЯТОСЛАВА
- Території, приєднані до Київської держави за князювання Святослава (964–972 рр.)
- УЛИЧІ Східнослов'янські союзи племен

Княгиня Ольга і візантійський імператор

Князі II періоду:

- Володимир Святославич (Великий) (980 – 1015);
- Ярослав Володимирович (Мудрий) (1019 - 1054).

КИЇВСКА ДЕРЖАВА за КНЯЗЮВАННЯ ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО та ЯРОСЛАВА МУДРОГО

- Київська держава на початку князювання Володимир Святославича (980 р.)
- Території, приєднані до Київської держави Володимир Святославича (980–1015 рр.)
- Території Червенських міст (у 981–1018 рр. до Київської Русі; у 1018–1031 рр. до Польщі; від 1031 р. у складі Київської Русі)
- Території, приєднані до Київської держави за князювання Ярослава Мудрого (1019–1054 рр.)
- Племена, які сплачували данину київським князям
- Кордони Київської держави у 1054 р.
- "Змісіві вали" – система укріплень, що зводилася в X–XI ст. для захисту від кочовиків
- Переселення торків (гузів) на початку XI ст.
- Переселення половців у середині XI ст.
- Вишальна перемога Ярослава над печенігами у 1036 р.
- Територія, приєднані до Київської держави за князювання Ярослава Мудрого (1019–1054 рр.)
- Племена, які сплачували данину київським князям
- Кордони Київської держави у 1054 р.

Охрещення Володимира Святославича

Соціально-класова структура суспільства.

- Князь;
- Аристократи;
- Духовенство;
- Міщани;
- Селяни:
  1. Смерди;
  2. Закупи;
  3. Рядовичі;
  4. Раби, челядь, холопи;
- Ізгої.